

Nekrológy a spomienky

Pocťa Pavlovi Vitkayovi

Dňa 10. 11. 2012 sme sa zúčastnili v malebnej obci Spišské Bystré (Kubachy) milej spomienkovej slávnosti na počesť katolíckeho kňaza a botanika Pavla Vitkaya. Vďační obyvatelia jeho rodnej obce si uctili pamiatku slávnostnou spomienkovou omšou a inštalovaním pamätnej tabule. Tabuľa má čestné miesto – je umiestnená na najstaršom objekte v obci, na stene kaplnky pri miestnom kostole. Zaslúžil sa o ňu pán Pavol Bukovinský, miestna cirkevná obec a vedenie miestneho obecného úradu.

Spomienkovú slávnosť pozdravila Dr. Dana Bernátová:

Vážení prítomní, milí dnešní potomkovia vzácného rodáka Pavla Vitkaya! Mám radosť, že sme dnes spoločne tu pri spomienke na nevšedného človeka, ktorého kolískou bol krásny Spiš. 14. novembra sa dovŕši 170 rokov od jeho odchodu v Orawke r. 1842.

Bol katolíckym kňazom, botanikom, prísediacim súdnej stolice Oravskej župy, čestným kanonikom pre hornooravský dištrikt, všestranne činorodým človekom.

Aj po rokoch sme mu stále vďační za autentický a vedecký dokument, unikátny doklad najstaršieho súborného spracovania flóry cievnatých rastlín Oravy „Flora arvensis“ z r. 1822.

Podal svedectvo o krajine, v ktorej žil, spôsobom ako nikto pred ním. Vzniklo v čase, keď asi veľa čitateľov nemal. Jeho rukopis nie je len strohý súpis rastlín, je to vôňa vtedajšej Oravy, ktorá zaplavuje na celý život.

Moja osobná skúsenosť mi dovoľuje pochopiť, koľko zasvätenia, požehnaní, zaujatosti, útrap a vnútornej radosť prežíval pri štúdiu spojenom s poznávaním rastlínstva v okolí svojich pôsobísk a v chudobných farských príbytkoch v Ružomberku, Rabči, Bobrove, Zázrivej, Zubrohlave a Orawke pri spracovaní výsledkov.

Osud rukopisu Pavla Vitkaya (zostal zachovaný iba 2. diel) ukazuje, že nič skutočne cenného sa nestratilo a nestráti. Je navrhnutý za kultúrny historický dokument nášho národného dedičstva. Chránme si takéto dielo, poďakujme s hlbokou úctou za duchovný a vedecký skvost, ktorý nám Pavol Vitkay obdarovaný talentom a pracovitosťou dokázal zanechať. Česť jeho pamiatke!

Životné osudy Pavla Vitkaya sa postupne stále dopĺňajú o nové historické fakty a vyžadujú si ďalšie, trpezlivé štúdium. Neistota sa vlúdila do dátumu jeho skonu. Na miestnom cintoríne v obci Orawka v Poľsku, je na pomníku rok skonu 1843, miesto doteraz v literatúre uvádzaného 1842. Nakoľko podľa vyjadrení miestneho kňaza dokumentácia farnosti zhorela pri požiari, bude upresnenie dátumu jeho odchodu dosť zložitá overiť. Jednotnosť nie je ani pri písaní jeho priezviska. Pôvodné priezvisko bolo asi Vitko, ktoré má mnoho obyvateľov obce Spišské Bystré dodnes, avšak na prebale rukopisu *Flora Arvensis* je rukou napísané Vittalay, na pomníku v Orawke, ako aj na pamätnej tabuli Vitkay.

HELENA ŠÍPOŠOVÁ, PAVOL BUKOVINSKÝ a DANA BERNÁTOVÁ